

Leta bagubagunana Paulo ye kuli ye lau Timoti unai

Buka ta hededehemasalahana

Paulo leta ta ye kuli ye lau Timoti, iya natuna sunuma unai (1 Timoti 1:2) yo Paulo maiyana taupaisowa (Loma 16:21, 1 Kolinito 16:10, Pilipi 2:19). Leta ta yona huyakuli bolimaina wa nuwana 63 AD**.

Paulo Loma magaina unai se kau bolimai labui (Apostolo 28:16,30-31) na kabo se helauhetala na se kabigabaei. Kabo ye lau dubu ye kaitaumanaidi teha Eisiya unai, ede ye lau Epeso. Temenai kabo Timoti ye laugabae na ye lau Masedoniya (1 Timoti 1:3). Na Timoti yona paisowa ye mosei bena tausunuma ye saguidi na lauhekatalupolupo tamowai hekadiyo se hemwalaekalesiya bodana udiyedi wa ye hekaiyawasidi (1 Timoti 1:3-7). Paulo yona nuwatu bena iya hinage ye lau Epeso, na nige kabina ye kata kabo gonowana ye lau o nige (1 Timoti 3:14-15), unai leta ta ye kuli.

Yona leta ta unai Paulo Timoti ye hededehebayao yo ye hededehebasiba yona paisowa saha. Hinage dubu

** :: 63 AD: Loma unai Paulo numatutugudu unai se kabigabai bolimaina 62 AD, na kabo ye lau Kiliti bwanabwanaluwana unai ye paisowa, Taitasi maiyana, na kabo ye bom ye lau Epeso bena Timoti ye kita. Epeso unai nuwana nige ye miyaheloha, na ye dalahai ye lau Masedoniya bena ekalesiya Pilipi udiyedi ye kitadi (Pilipi 2:24), na kehiwe huyana bolimai 63 ye lau 64 AD kabo iya Nikopolisi unai (Taitasi 3:12). Tausonoga hekadiyo se hedede Paulo Loma unai se kabigabae 62 AD na kabo ye bagunalau Spain. Mulina ne unai kabo ye lau Kiliti bwanabwanaluwana. Yodi nuwatuyena kabo leta ta ye kuli bolimai 65 o 66 unai.

kabikabidi kadi kao doha saha ye hededehemasalahadi. Yona kabahedehedede lakilakidiyao ede teina:

- (1) Lauhekata dudulaina (1 Timoti 1:15, 3:16 —4:5, 4:10,16)
- (2) Ekalesiya yodi miyamiya dudulaidi (1 Timoti 2:1-15, 6:17-19)
- (3) Yesu wasana wasaduwaiyeina (1 Timoti 4:13, 6:2)
- (4) Dubu taukitahetedi yodi miyamiya bena se namwakalili (1 Timoti 3:1-13)

Nuwanuwatu ne, buka ta maudoina unai lausoisoi se bado na udiyedi Paulo ye hedehededeidi.

Buka ta tupwana lakilakidi

- Lautoki (1 Timoti 1:1-2)
- Ekalesiya bodadi yodi miyamiya (1 Timoti 1:3—3:13)
- Sunuma nuwanuwatuna lakilakina (1 Timoti 3:14—4:5)
- Paulo yona hededehehasibasiba Timoti unai (1 Timoti 4:6 —6:21)

¹ Yau Paulo. Yaubada taugilihaida yo Yesu Keliso, iya yoda midi tamowaina, siya yodi hedehedede bayabayaona debanaena ya hemala Yesu Keliso yona apostolo.

² Leta ta ya kuliyaawa Timoti kalimwai. Sunuma ta debanaena kowa meta natugu mamohoina.

Taba Yaubada Tamada yo Yesu Keliso yoda Guiyau yodi kabinamwa, yodi katekamkamna yo yodi nuwadaumwali se lediwa kalimwai.

Taulauhekata lupolupodiyao hedehededeidi

³ Yogu huyalau Masedoniya wa meta ya hededelaowako, na teina ya hedede'uyo kalimwai bena taba Epeso unai ku miya na metai tamowai hekadi ku hededehekaiyawasidi tabu lauhekatalupolupo se laulauhekataedi ⁴ yo tabu huya maudoina se modemode pilipilidai beyabeyadi yo kadi kulutubu dedediyao

udiyedi. Ginauli doha teina meta haikawayagala yodi kabatubu, na nige gonowana tamowai se saguidi bena kabo Yaubada yona kabihemaui se hai sunuma debanaena. ⁵ Na yoda lauhekata ta kaniyona lakilakina ede gadosisi, na gadosisi yona kabalaoma ede nuwa a'ana yo nuwasibasiba dudulaina** yo sunuma mamohoina. ⁶Tamowai hekadi meta teina miyamiya ta se laugabaediko na se modesuwalalau hedehedede nige kaniyodi udiyedi. ⁷ Se henuwa bena se hemala Mose yona laugagayo taulauhekataena, iyamo nige kabina se kata saha unai se tolobayao na se hedehedede ne.

⁸ Kabina ta kata Mose yona laugagayo ne meta ye namwa, taba ena ta hepaisowanamwanamwaei ⁹ na ta nuwatulobai meta laugagayo ne nige laulaududulai tamowaidiyao kabatolehedudulaidi, na yababa tamowaidiyao kabatolehedudulaidi. Siya ede laugagayo tau'utu'utusidi yo taukawakawayagala tamowaidiyao, tamowai Yaubada nige se nuwatui yo yababa tauginaginailidi, tamowai yodi laulau nige se tabu yo Yaubada nige se hekasisiyei, tama yo sina taukoihemwaloidi, taukaikaiunu, ¹⁰ tauganaganawali yo laulau bikibikidiyao udoi'udoi tauginaginailidi**, tamowai taulokulokunegabaedi**, taulaulaulupolupo, tau'uha'uhalalupolupo, yo kaiteyadi lauhekata dudulaina nige se miyamiyawanidi. ¹¹ Lauhekata dudulaina ne, iya ede Yaubada saesaekalilina wasana namwanamwana, ye haiyama kaliguwai na ya laulauhekataei ta.

** 1:5: Nuwasibasiba kaniyona ede namwa yo yababa nuwatulobaidi.

** 1:10: Laulau bikibikidiyao udoi'udoi tauginaginailidi ne, tamowaidi ede tau yona hali tau yo sine yona hali sine maidadiyao se keno. ** 1:10: Tamowai taulokulokunegabaedi meta kabalokulokune udiyedi heyayai tauhaidi taulokulokunegabaedi.

Lautoki Yaubada yona katekamkamna debanaena

¹² Yoda Guiyau Yesu Keliso ya lautokiyei matawuwuna yona sunuma ye tole kaliguyena na ye hetologau yona taupaisowa na ye hebayaogau. ¹³ Beyabeyana yau meta Keliso hesana tauhededeheyababana yo yona tamowai ya hewaiunudi, hinage yau meta tamowai sinasinakalana. Iyamo Yaubada ye katekamkamnaeigau matawuwuna ede saha ya ginaulidi ne udiyedi meta nige yogu nuwatulobai yo nige yogu kawamamohoi hesau. ¹⁴ Na yoda Guiyau yona kabinamwa ye inigabaeiyama kewaguyena meta ye lakikalili, yo hinage sunuma yo gadosisi Keliso Yesu kalinawai ne udiyedi ye hemwayaugau.

¹⁵ Teina ta meta hedehedede mamohoina, na ye namwa mo taba tamowai maudoidi bena se kawamamohoiyei: Yesu Keliso ye dobima tanoubu ta unai kaniyona ede bena yababa tamowaidi ye gilihaidi. Na luwadiyena yau meta ya yababakalili. ¹⁶ Iyamo Yaubada ye katekamkamnaeigau. Yau ya yababakalili, na yona nuwatu ede bena kabo kaliguyena Yesu Keliso yona nayatautaubiga nige yona kabagehe ne ye hemasalaha. Bena ya hemala tamowai maudoidi yodi kabakita, na unai kabo se nuwatu-lobai meta siya hinage gonowana iya se sunumaei na unai mauli nige kana siga se hai. ¹⁷ Huya maudoina nige kana siga bena hekasisi yo hededetausaei se sae yoda wasawasa miyamiyahaina ne unai. Iya nige gonowana ye boita yo nige gonowana ta kita, iya ye bom mo Yaubada. Aa, mamohoi.

Timoti kana hededehebaya

¹⁸ Natugu Timoti, teina ta meta yogu hededehehisibasiba kalimwai. Hedehedede ta wuwudi ede Yaubada yona hededehehemasalaha hesabam tauhededepeloweta hekadi se hedededi kalimyena wa. Yodi hedehedede ne bena ku

miyawatanidi na udiyedi ku iyalanamwanamwa. ¹⁹ Bena yom sunuma Keliso unai ne ku kabihekahekahini, yo huya maudoina laulau dudulaidi mo ku miyaidi. Tamowai hekadi meta nuwanuwatu ta se subu na unai ede yodi sunuma wa se tolegabaedi. ²⁰ Luwadiyena meta Himiniyasi yo Alekisenda. Ya talamyeyidi Satani unai bena ye hekamkamnadi na unai kabo se nuwatulobai na tabu Guiyau se hededeheyababa.

2

Tapwalolo hedehedena

¹ Bagubaguna ya henuwa taba ekalesiya bodana ku hekatadi bena tamowai maudoidi yodi kwa tapwalolo. Yomi tapwalolo ne udiyedi bena yodi kwa kaibwadasae Yaubada unai taba ye saguidi yo ye hededehenamwadi, yo bena kwa lautokiyei. ² Wasawasa maudoidi yo loina gigibwalidi taukitahetetedi tamowaidiyao yodi kwa kaibwada, taba gonowana ta miyanamwanamwa mauli daudaumwalina unai na Yaubada yona nuwatu ta miyawatanidi na yoda laulau se dudulai. ³ Tapwalolo doha teina meta se namwa na Yaubada taugilihaida ye henuwadi. ⁴ Iya ye henuwa bena tamowai maudoidi kabihemaui se hai yo bena hedehedede mamohoina se nuwatulobai. ⁵ Hedehedede mamohoina ne ede teina: Yaubada meta kesega, yo Yaubada yo tamowai duwaduwalidiyena tautolo ne meta kesega mo, iya ede Yesu Keliso, ye laoma ye hemala tamowai. ⁶ Iya ye bom ye mosegabaei'uyoi na tamowai maudoidi ye hemaisahaidi. Teina wasa ta Yaubada ye leyama kalidaena huyana dudulaina unai. ⁷ Wasa ta debanaena yau ye kaisunuwaigau meta tauwasaduwai yo apostolo – teina ta meta hedehedede mamohoina, nige lupu.

Ye kaisunuwaigau bena sunuma mamohoina ta ya lauhekataei dagela tamowaidiyao** udiyedi.

⁸ Yomi laomagogoi maudoidi teha udoi'udoi udiyedi meta ya henuwa taba tatao nige kadi giluhesau se tapwalolo na nimadi se lausinidi Yaubada unai, nige bena ma koipilidi o ma hetalapilidi.

⁹ Yo ya henuwa hinage bena taba sinesineo hekasisi yo nuwatu dudulaina unai se kalekonamwanamwa. Nige bena kuludiyao se heidi, o gole, giniuba mata-pouna yo kaleko didididigadi se likwadi. ¹⁰ Taba yodi laulau namwanamwadi udiyedi kadi kao se henamwadi. Sinesineo se hedede bena Yaubada se hekasisiyei, siya yodi laulau dudulaina ede teina.

¹¹ Sinesineo bena se tulitautaubiga yo se lapulapuinanwanamwa na unai kabo sonoga se hai. ¹² Nige ya talam bena taba sinesineo se lauhekata tatao udiyedi na yodi gigibwali se saedikwaidi, na bena se tautaubiga.**

¹³ Matawuwuna ede Yaubada Adama ye ginaulibagunai na mulina ne unai kabo Ewa ye ginauli. ¹⁴ Na Satani meta nige Adama ye nohoi, na waihiu wa, ede yababa ye masalaha waihiu wa unai. ¹⁵ Iyamo Yaubada kabo waihiu ye hemauidi Natuna ye labasi wa unai**, ena taba se

** **2:7:** Dagela tamowaidiyao ta meta siya nige Dius tamowaidi. Apostolo 22:21 unai ku hasili meta Yaubada Paulo ye hetamali ye lau dagela tamowaidiyao udiyedi. ** **2:12:** Sinesineo... bena se tautaubiga: Siya yodi huyaena sinesineo hekadi mwanediyao se kawayagalaeidi na nige se henuwa bena yodi lolina gunidiyena se miya. Siya dubu dagelana tamowaidi, na hesadi Sinesineo Hauhaudi. Gabemani ye hewaiunudi. Na Paulo nige ye henuwa bena ekalesiya sine hesau yona kabikabi doha Sinesineo Hauhaudi ne.

** **2:15:** Yaubada... Natuna ye labasi wa unai: Paulo ye kitalau Genese 3:15 unai. Temenai Yaubada ye hededenonohai meta waihiu hesau natuna kabo Satani ye saedikwai. Hededesunuma wa ye hemamohoiyei Yesu unai, iya Yaubada Natuna yo Maliya Yaluwa Tabuna yona hegigibwaliyena ye labasi.

miyamiya ma sunumadi yo ma gadosisidi, yo Yaubada yona nuwatu se miyamiyawatanidi, yo se kitahetete'uy-oidi.

3

Dubu yodi tauwoyawoya yo diyakona hedehedededi

¹ Teina ta meta hedehedede mamohoina hesau: “Ena taba tamowai hesau ye henuwa bena iya tauwoyawoya dubu unai, meta yona henuhenuwa ede taba paisowa saesaekalilina ye hai.” ² Unai dubu yona tauwoyawoya meta bena yona laulau se dudulai na nige kabahegiluna hesau, bena mwanena kesega, nuwanuwataluna, yona miyamiya se namwa, tamowai iya se hekasisiyei, ye kabik-abitaumana, yo gonowana tamowai ye hekatadi. ³ Iya tabu tamowai numanumayauyaulena, tabu koukouyalay-alana, na bena yona kabi se namwa, nige ye lulululu, nige bena moni gadosisina nuwana ye laugililai. ⁴ Bena yona numa hekasana ye tolenamwanamwaei yo ye kita meta bena natunao iya se kawakabiyei yo se hekasisiyei. ⁵ Matawuwuna, ena taba tamowai hesau yona numa kitahetetena nige kabina ye kata, meta idohagi kabo Yaubada yona dubu ye kitahetete?

⁶ Tauwoyawoya tamowaina meta nige bena tau'ekalesiyahauhau tamowaina, kaniyona ede yodi kaisunuwa mwamwayauyeina ne unai kabo ye nuwasaesae, na nuwasaesae ne unai kabo hekamkamna ye lobai gonogonowana doha diyabolo. ⁷ Iya meta bena dagela tamowaidiyao se kawanamwanamwaei, na kabo taba nige kabahemwadineina se lobai, yo nige gonowana diyabolo iya ye lupohai.

⁸ Hedehedede ta hinage ye lau diyakona udiyedi, siya meta bena hekasisidi tamowai kalidiyena, tabu se memenalagalaga, tabu se numanumayaule, yo tabu kalidiyena moni gadosisina ye laki. ⁹ Siya meta bena se tolobayao sunuma ta nuwanuwatudi saesaedi udiyedi yo nuwadi se a'a. ¹⁰ Bena ku lautonogibagunaidi paisowa hekadi udiyedi, na ku kitasipwaidi, na ena ku kitadi meta se namwa, teina unai kabo gonowana ku toledi se hemala diyakona.

¹¹ Hinage mwanediyao meta bena hekasisidi tamowai udiyedi, nige tamowai tauhedehededeheyaheyababadi, bena se nuwanuwatalu, yo gonowana tamowai se sunumaedi paisowa maudoidi udiyedi.

¹² Diyakona meta bena mwanena kesega, natunao ye hekatanamwanamwaedi yo yona numa kana lina ye ginaulinamwanamwaei. ¹³ Kaiteyadi diyakona unai se paisowanamwanamwa meta yodi paisowa ne udiyedi kabo tamowai se kitahenamwadi, yo hinage Yesu Keliso sunumana unai kabo se bayao.

Yoda sunuma wuwuna meta Yesu

¹⁴ Ya henuwa taba bena ya laowa mwamwayau kalimwai, na hededehehasiba ta ya kulibagunaediwa, ¹⁵ na ena ya pahili meta gonowana kabo tamowai ku hekitalobaidi miyamiya sahasahadi namwanamwadi kabo se miyaidi Yaubada yona numa tamowaidiyao luwadiyena. Numana ede Yaubada maumaulina yona dubu, na dubu ne meta hedehedede mamohoidi taupatuduuidi ede. ¹⁶ Maudoida ta hemamohoiyei, yoda sunuma nuwanuwatuna Yaubada ye hemalahadi kalidaena wa, siya meta se saekalili, siya ede:

Iya ** buluma unai ye masalahama,

** 3:16: Iya: Teina meta Yesu Keliso hedehededena.

Yaluwa Tabuna iya ye hemamohoiyei,
 anelu iya se kita,
 dagela tamowaidiyao udiyedi se lauguguyaei,
 tanoubu maudoina iya se kawamamohoiyei,
 Yaubada ye hai'uyoi na wasawasa namanamalina
 galewa ne unai ye miya.

4

Hekadi kabo sunuma unai se lausuwala

¹ Yaluwa Tabuna ye hededeheemasalaha meta huya mulimulitadi udiyedi tamowai hekadi kabo sunuma ta se laugabaei na se lapulau yaluyaluwa laulaulupolupodi yo demoni yodi lauhekata udiyedi. ² Taulauhekatadi ede taukaikailupolupo kadi kao doha ekalesiya, na iyamo siya meta nige. Yodi nuwanuwatu udiyedi nige gonowana namwa yo yababa se nuwatulobaidi, kana kao doha yodi nuwatulobai se mwaloiko. ³ Tamowai se hededehekaiyawasidi tabu se tawatawasola, yo kai hekadiyo tabu se kaikaidi.** Na iyamo kai ne Yaubada ye ginaulidi meta iya tausunumaena yo hedehedede mamohoidi kabidi taukata bena se kaidi ma laulautokidi. ⁴ Matawuwuna ginauli maudoidi Yaubada ye ginaulidi meta se namwa, na nige gonowana kai hesau ta subu, ena lautokina ta ginauliyako Yaubada unai. ⁵ Kaniyona ede Yaubada kalinana unai ye hededeheenamwadiko na tapwalolo debanaena se namwa Yaubada matanaena.

** 4:3: Kai hekadiyo tabu se kaikaidi: Kai se laugagayoidi wa, siya meta Mose yona laugagayo unai Yaubada ye laugagayoidi wa, doha puwaka yo mwaedo yo wadala. Na ka nuwatu kai namwanamwadi hekadiyo hinage se hededeheyababadi. Matawuwuna tawasola hinage se laugagayoi, na tawasola meta Yaubada ye kitahenamwakaliliyei! Unai ye masalaha meta se bom yodi nuwatu se ginaulidi na Yaubada yona laugagayo nige se modelau unai.

Timoti kana paisowa

⁶ Ena hededehebasiba ne ku hedehededeheemasalahadi kada kahao udiyedi, meta kowa kabo Yesu Keliso yona taupaisowa namwanamwana. Sunuma hedehededenya yo lauhekata namwanamwadi ku miyawatani'useidi wa meta siya tauhebayaogo. ⁷ Na tanoubu ta hedehededi lupolupodi yo hedehedede yauyaulediyao tabu ku lapulau udiyedi, na ku kaipatebayao bena Yaubada yona nuwatu ku miyawatanidi. ⁸ Doha hededesonoga hesau se wane, “Ena ta lubulubui kaiheya hesabana meta tauda ta yona namwanamwa hesabana, na Yaubada yona nuwatu miyawatanidi meta se namwakalikalili, na udiyedi tanoubu ta unai yo hinage huya matadaena kabo mauli ta lobai.” ⁹ Teina ta meta hedehedede mamohoina, na ye namwa mo taba tamowai maudoidi bena se lapui na se miyawatani. ¹⁰ Debanaena ede ta paisowa yo ta kaipatebayao, matawuwuna ede yoda midi ta toleyako Yaubada maumaulina unai. Iya meta tamowai maudoidi taugilihaidi, iyamo kaiteyadi iya se sunumaei meta se bom mo iya taugilihaidi ede. ¹¹ Teina nuwanuwatudi ta ku lauhekataedi tamowai udiyedi bena se miyawatanidi.

¹² Tabu tamowai hesau ye kitadobidobiyeigo matawuwuna ede kowa hewali, na saha ku miyamiyaidi ne bena se hemala tausunuma yodi kabakita, yom hedehedede, yom miyamiya, yom gadogadosisi, yom sunumatahitahi, yo yom nuwa'a'a udiyedi. ¹³ Huya maudoina bena kulikuli tabuna** ku hasihiligabaei tamowai udiyedi, ku hededehebayaodi, yo ku lauhekataedi, ye lau ee ya laowa kalimwai. ¹⁴ Yaluwa yona kainauya kalimwai tabu ku nuwaluluhiyei, na bena ku hepaisowa. Iya ede tauwoyawoya

** **4:13:** Kulikuli tabuna ta meta Talam Bagubangunana bukana kalina Giliki unai se kulibui. Buka ne hesana ede Septuagint.

tamowaidiyao nimadiyao se tolesaedi kewamyena na se hededepelowetaei kalimwai wa.

¹⁵ Paisowa ta udiyedi bena ku taubiga yo ku ginaulidi ma nuwakohihaim. Udiyedi bena tamowai maudoidi se kitago meta yom sunuma ne ye bayao ye laulau. ¹⁶ Yom miya yo yom lauhekata ne unai bena ku kitanamwanamwaei'uyoigo na udiyedi ku tolobayao, matawuwuna saha ku ginaulidi ta udiyedi kabo kowa yo taulapulapulaowa tamowaidiyao hinage mauli kwa lobai.

5

Idohagi Timoti bena dubu tamowaidiyao ye kabinamwanamwaeidi

¹ Tabu ku hededesinasinalalau tautaubadao udiyedi na bena ku hekasisiyeidi na ku hededebigabiga doha kowa tamam. Ku hedehededelau kam isi loheloheyao udiyedi meta doha kowa kam kahao. ² Sinesinebadao ku kabidi doha sinamwao, yo sinesineo hekadiyo doha kowa lounwao, ma nuwa'a'am.

³ Kwabukwabuli bena ku hekasisiyeidi yo ku kitahetetedi, ena siya nige taukitahetetedi hesau. ⁴ Na ena kwabuli hesau natunao o wahanao, meta yodi sunuma miyamiyana unai bena se kaipate na sinadi o wahadi ne se kitahetete. Na saha se ginauli ta ye hemala yona taubiga wa maisana. Laulau ta Yaubada kalinawai meta ye namwakalili. ⁵ Na kwabuli mamohoina nige taukitahetetena meta yona sunuma ye tole Yaubada unai na mayadai yo boniyai ye tapwatapwalolo yo ye kaikaibwadasagu Yaubada unai. ⁶ Na ena kwabuli hesau gwauyalagaibu mo udiyedi ye miyamiya, iya yona huyamaumauli ne unai meta yaluwana ne ye boitako. ⁷ Hedehedede ta unai ku hedehededebayao kwabuli ma kehanao udiyedi, kabo tamowai nige gonowana hesau se

kitaheyababa. ⁸ Na ena ekalesiya hesau iya kehanao o yona numa kalona tamowaidiyao nige ye kitahetetedi, meta yona sunuma wa ye laugabaeyako na yona laulau ne ye yababakalili na kabo nige tausunuma tamowaina.

⁹ Tabu kwabuli maudoidi dubu yona sagu ne unai kwa hasilikesegaidi na dubu bena ye saguidi. Na kaiteya iya yona bolimai 60, yo iya mwanena kesega kana sigana ye kwabuli, ¹⁰ yo laulau namwanamwadi ye ginaulidi wa debadiyena kabo tamowai iya se kitahenamwa, doha wawayao ye kitakitahetetedi, ye kabikabitaumana, ye kabikabिताubiga Yaubada yona tamowai udiyedi, tamowai yodi miyapilipili udiyedi ye saguidi, yo laulau namwanamwadi udoi'udo'i ye miyamiyaidi, unai dubu gonowana iya se sagui.

¹¹ Tabu kwabulihahasala ku hasilikesegaidi, kaniyona ede taudi lelehina yo yona kamna ye lakikalili ede Keliso unai yodi talam wa se laugabaei na se henuwa bena se tawasola'uyo. ¹² Na unai yodi talam se ginauliyako wa se utusi. Teina unai se bom kabahededehegiludi se ginauli. ¹³ Na nige tenem ye bom. Na ena se tautaunuma kabo miyamiyagaibu unai se manasa. Na nige miyamiyagaibu ye bom mo, na hinage se monumonunu yo se modemod-egaibu, na hedehedede saha bena tabu se hedehedededi wa iyamo se hededededi. ¹⁴ Unai ye namwa mo taba kwabulihahasala ne se tawasola'uyo, se natulaba, yo se bom yodi numa se kitahetetedi, matawuwuna nige ya henuwa bena waiunu yona solasola hesau ta mosei na unai kabo tamowai se hededeheyababada. ¹⁵ Na hekadiyo meta yoda sunuma ta se laugabaeiyako se lau Satani se hemuliwatani.

¹⁶ Ena tausunuma waihiuna hesau yona numaena meta kwabuli se miyamiya, iya bena ye saguidi. Na tabu dubu se hepolohekaliliyei, kabo gonowana dubu ye kitalau

taukwabuli siya nige gonowana sagu hesau haedi se lobai ne udiyedi.

Dubu babadadiyao hekasisidi

¹⁷ Dubu babadadiyao siya tauwoyawoyanamwanamwa, yo kaiteyadi siya taulauguguyabayao yo taulauhekatanamwanamwa, meta ye namwa mo taba ta hekasisikaliliyeidi. ¹⁸ Matawuwuna kulikuli tabuna ye wane, “Ena bulumakau witi kaniyona kabakabiyawasina unai ye paipaisowa meta tabu kawana ne kwa sumasumagudui.”** (*Dutelonomi 25:4*) Yo hinage ye wane, “Taupaisowa yona dudulai meta bena taba yona paisowa maisana ye hai.” (*Luka 10:7*).

¹⁹ Ena tamowai hesau dubu badana hesau ye hegilu, tabu ku lapulau tamowai ne unai, kana sigana ena tamowai labui o haiyona lauhegilu ne se hemamohoiyei. ²⁰ Ena dubu babadadiyao ta hesau ye ba'aya, meta bena tamowai matadiyena ku dilamatai. Teina ta ye hemala hekadiyo kabahesibasibadi. ²¹ Yaubada yo Yesu Keliso yo anelu saesaedi matadiyena ya hededelaowa bena yom paisowa ta ku ginaulinamwanamwaei, na yom hineli ku kitasipwanamwanamwaedi yo tabu gadosisihineli unai yom hekasa ku ginaginaulidi.

²² Dubu babadadiyao kabiboluboluidi yo hetabuyeyedi udiyedi tabu ku sagenakalili. Tabu ku patulau tamowai hekadiyo yodi yababa udiyedi. Bena yom laulau maudoidi se a'a yo se dudulai.

** **5:18:** Bulumakau witi kaniyona kabakabiyawasina unai ye paipaisowa: Bulumakau witi ne se utu'utu na unai witi kaniyona udiyedi dahidi se bekuhai. Ede witi kaniyona se kabiyawasi.

²³ Tabu wailagaibu mo ku numanuma, na bena waina gagilina hinage ku numa, kaniyona ede bogam yo yom kasiyebwa hegahegagili ne hesabadi.

²⁴ Tamowai hekadi yodi yababa meta se masalahakalili na se woyaidi se laulau hekilaino hesabana. Na tamowai hekadi yodi yababa meta nige gonowana ta kitamwamwayauyeidi, na muliyena kabo se masalaha.

²⁵ Hinage doha, laulau namwanamwadi hekadi meta se masalahakalili, na hekadiyo nige se masalaha meta nige gonowana se tolewadamdi.

6

Ekalesiya siya heyayai tauhaidi hededehe-sibasibadi

¹ Siya kaiteyadi tamowai yodi heyayai tauhaidi na kadi tanuwagao yodi lolina bayabayaodi gunidiyena taumiya meta bena kadi tanuwagao ne se hekasisinamwanamwaeidi. To taba nige Yaubada hesana yo yoda lauhekata ta tamowai se hededeheyaheyababa. ² Na kaiteyadi kadi tanuwagao meta siya taukawamamohoi, tabu kadi tanuwagao ne se kitakitadobidobiyeidi matawuwuna sunuma ta unai se hemala kadi kahao. Ye namwa mo taba taubiga mamohoina unai kadi paisowa ne se ginaulidi, kaniyona ede paisowa ne unai yodi hali taukawamamohoi ne se gadosisikaliliyeidi meta se saguidi.

Gogo gadosisidi

Timoti, teina nuwatu ta ku hekatadi na ku hededehe-sibasibadi bena se miyawatanidi. ³ Ena tamowai hesau lauhekatalupolupo ye lauhekataedi, na yoda Guiyau Yesu Keliso yona hedehedede dudulaidi yo Yaubada yona nuwatu miyawatanidi lauhekataedi ye subudi, ⁴ meta temeta tamowai ne taunuwasaesagaibu yo nige yona

nuwatulobai hesau. Tamowai doha teina meta yona gadosisi ede bena ye haikawayagalamo na hedehehede kaniyodi ye hetahetalagaibuidi. Teina ta unai kabo haikawayagala ye hetubudi na udiyedi kabo kaikalomagigili, lulu, hedehehedeheyaheyababa, yo hegihegilugaibu se laoma. ⁵ Teina tamowai ta meta huya maudoina pilipili se ginaginaulidi, yodi nuwanuwatu meta se yababa yo hedehehede mamohoidi nige kabina se kata. Yodi nuwanuwatu ede Yaubada yona nuwatu miyawatanidi ta debanaena kabo se gogo. ⁶ Na ena nige ta henuwa bena ta gogo, meta Yaubada yona nuwatu miyawatanidi unai kabo namwa ta lobai. ⁷ Matawuwuna huyalabasida unai meta nige saha hesau ta baheiyama tanoubu ta unai, hinage yoda boita unai meta nige gonowana saha hesau ta bahei. ⁸ Na ena kada kai yo kaleko ede kalidawai, meta udiyedi bena ta gwauyala. ⁹ Na tamowai se henuwa bena se gogo meta kabo se lulau noho luwanaena, yo gadosisi yauyauledi se hemala kadi sipwasipwa na udiyedi yababa se hekalodi, na se woyaidi se lau hekamkamna unai. ¹⁰ Matawuwuna moni gadosisina meta yababa udoi'udoi wuwudi ede. Tamowai hekadiyo moni gadosisina debanaena ede Yaubada sunumana se laugabaei na nuwayababa udoi'udoi udiyedi se bom se hekamkamna'uyoidi.

Timoti kana hededehebasiba

¹¹ Na kowa, Timoti, meta Yaubada yona tamowai. Unai yababa mauidi ne ku yabubugabaedi. Taba ku kaipatebayaokalili bena yom miyamiya se dudulai yo Yaubada yona nuwatu ku miyawatanidi, ma sunumam yo ma gadosisim yo ma nuwatalum, yo ku tolobayao. ¹² Bena sunuma iyalana unai ku iyalabayao. Huyana ku hedehehemasalahago boda matadiyena meta yom sunuma ku tole Keliso unai ede Yaubada ye kaisunuwaigo na

mauli nige kana siga ye haiyawa. Mauli ne taba ku kabihekahini! ¹³ Yaubada, iya mauli ye mosei ginauli maudoidi udiyedi, na Yesu Keliso, iya Pontiusi Pilato matanaena hededehemasalaha namwanamwana taugin-aulina wa, siya matadiyena ya hededelaowa ¹⁴ bena loina ne ku kawakabinamwanamwaei yo tabu kabahegilugo hesau, ye lau ee yoda Guiyau Yesu Keliso yona huya'uyoma. ¹⁵ Yona huya'uyoma ne meta Yaubada ye bom yona mahanaena kabo ye hemamohoiyei. Yaubada ede tauwoyawoya saesaena kesegana, wasawasa yodi wasawasa yo guiyau yodi Guiyau, ¹⁶ iya ye bom mo miyamiyahaina yo yona kabamiya dawayana nige gonowana ta lau ta hanahanawui, sola nige tamowai hesau iya kana kao ye kita, yo taba nige gonowana tamowai hesau iya ye kita. Taba huya maudoina hekasisi yo gigibwali se sae iya unai. Mamohoi.

Gogo tamowaidi kadi hedehedede

¹⁷ Tanoubu ta unai taugogo tamowaidiyao ku hedebedebayaolau udiyedi tabu se nuwasaesae yo tabu yodi sunuma se toledi yodi gogo ne udiyedi, matawuwuna gogo ne kabo se gehe. Na bena yodi sunuma se tole Yaubada unai, iya taunikainauyaida yo ginauli maudoidi ye haidima bena udiyedi ta gwayuala. ¹⁸ Ku hededelau taugogo ne udiyedi bena tamowai hekadi yodi namwanamwa se ginaulidi, na miyamiya namwanamwadi se haidi na se hemala yodi gogo. Bena se kaikainauya ma nuwakohihaidi. ¹⁹ Miyamiya ta udiyedi meta galewa ne unai yodi gogo kabinonohana se kabikabinonoha, ye hemala yodi kaba'utubayao huya matada ne unai hesabana, na bena mauli mamohoina se hai na se kabihekahini.

²⁰ Timoti, Yaubada saha ye haiyawa wa bena ku hepaisowa yo ku kitahetetenamwanamwaei. Tanoubu ta yona koitalaliugaibu yo tamowai hekadi yodi haihaikawayagala

hedehedededi ku kaihaleidi. Tamowai ne yodi nuwatu bena se sonoga, na iyamo yodi sonoga ne meta nige sonoga mamohoidi. ²¹ Tamowai hekadiyo se hededehe-masalahauyoidi meta sonoga yauyauledi ne se hemuliwatanidi. Teina unai Yaubada sunumana wa se laugabaei.

Yaubada yona kabinamwa bena maudoimiu kalimi-uyena.

Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the Saliba
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 14 Jul 2021

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a